

باسمه تعالی

عنوان:

طرح صیانت از عفاف و حجاب
در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

۱۳۹۵

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فهرست مطالب

ردیف	عنوان	صفحه
------	-------	------

۱	بیان مسأله	۱
۲	وضعیت موجود	۲
۳	برنامه های در دست اقدام	۳
۴	مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی	۴
۵	کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب دانشگاهیان	۵
۷	جمع بندی و نتیجه گیری	۶
۸	ملاحظات	۷

(۱) بیان مسأله

حجاب و پوشش مناسب از جمله اصول و ارزشهای فاخر مردم ایران است که حفظ و رعایت آن علاوه بر اینکه زمینه ساز سعادت و تقرب الهی فردی می باشد، سعادت و بالندگی اجتماعی و تحکیم خانواده را نیز به دنبال دارد. اهمیت رعایت این فریضه زمانی معنا و مفهوم پیدا می کند که براساس اهداف والای انقلاب اسلامی، اسناد بالادستی از جمله منویات حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبری مردمان این سرزمین باید الگو و الهام بخش سایر جوامع در عرصه های مادی و معنوی باشند. وفاداری و پایبندی گروه های مرجع از جمله دانشگاهیان در افکار عمومی بخصوص جوانان تأثیر به سزایی دارد و غفلت از این رسالت زیان بار خواهد بود.

نگارنده بر تفکیک معنای عفاف از حجاب و تأکید بر جنبه درونی آن یعنی باور به عفاف و به تبع آن التزام به سبک زندگی عقیفانه اعتقاد دارد اما به این مهم هم باید توجه داشت که به قول مقام معظم رهبری رعایت حجاب، محرم و نامحرم، نگاه کردن و نگاه نکردن، همه به خاطر این است که قضیه عفاف در این بین سالم نگه داشته شود. بنابراین هدف از حجاب جلوگیری از تحریکاتی است که جنس مخالف را به واکنش های روانی و احساسی ناسالم وامی دارد و در نهایت سلامت اخلاقی و روانی جامعه را تهدید می کند. به این ترتیب بدلیل نسبت مستقیم مسأله حجاب با سلامت اخلاقی جامعه و تحکیم خانواده، توجه به آن در دانشگاهها ضروری است و غفلت از آن زیانبار خواهد بود. هرچند به هیچ وجه نباید از جنبه درونی موضوع غفلت کرد. در حال حاضر بدلیل آثار منفی و مخرب پوشش نامناسب و غیر متعارف، از جمله سلب آرامش روانی، مشکلات آموزشی و تحصیلی و آسیب به رشد و پیشرفت علمی دانشجویان، در دانشگاههای مطرح دنیا در زمینه حریم های اخلاقی و پوشش دانشجویان براساس قواعد و قوانینی مشخص عمل می شود به عبارت دیگر رعایت این موازین با توسعه علمی کشور پیوستگی مثبت خواهد داشت.

براین اساس وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موضوع عفاف و حجاب و توسعه و صیانت از آن را در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی در دستور کار خود قرار داده که در قالب این طرح و با مطالعه و بررسی و کارشناسی چندین نفر ساعت به منظور تصمیم سازی و هماهنگی ارائه می شود. نکته مهم در این طرح این است که در حد توان تلاش شده تجربه قبلی و طرح های در حال اجرای دانشگاه ها و همین طور اسناد بالا دستی مورد توجه و مطالعه قرار گیرد.

در حال حاضر در برخی محیط‌های دانشگاهی به مفهوم درونی عفاف توجه نمی‌شود و صرفاً جنبه ظاهری آن که سبک پوشش است را مورد توجه قرار می‌دهند و چون معرفی و ارائه این سبک پوشش با باورپذیری و درونی سازی همراه نیست بنابراین از سوی دانشگاهیان پذیرفته نمی‌شود و در مقابل در برخی محیط‌های دانشگاهی نیز به همین بهانه هیچ برنامه و اقدامی جهت معرفی و تبلیغ و صیانت از حجاب صورت نمی‌گیرد که نتیجه آن بروز و ظهور بدحجابی و آسیب به دانشجویان می‌باشد. دلیل این امر نیز این است که تاکنون کار مطالعاتی و ایده پردازی شایسته و کاربردی توسط صاحب نظران و متولیان در دانشگاه صورت نگرفته است. بنابراین رویکرد و راهبردهایی در دست نیست که همزمان به مفهوم درونی عفاف و بروز بیرونی آن یعنی حجاب توجه داشته و وضعیت موجود عفاف و حجاب را در دانشگاه به وضعیت مطلوب برساند. آنچه در دانشگاه می‌گذرد، معمولاً برنامه‌ها و اقدامات سلیقه‌ای و مقطعی است که بنابر شرایط تغییر کرده یا متوقف می‌شود و بنابراین مؤثر نمی‌باشد.

نکته مهم اینکه موضوع توسعه و صیانت از عفاف و حجاب در دانشگاه متولی مشخصی ندارد و بخش‌های مختلف بنابر تشخیص و میزان اهمیتی که به موضوع می‌دهند برنامه‌ها و اقداماتی در دست دارند. این در حالی است که این مهم نیاز به متولی مشخص و همین‌طور برنامه‌ها و اقدام‌های علمی و منطقی دارد. بنابراین هماهنگی و همدلی و تقسیم کار بین بخش‌های مختلف دانشگاه در رابطه با موضوع وجود ندارد. برخی افراد حقیقی و حقوقی دانشگاه به موضوع به صورت سطحی و مناسبتی و شعاری برخورد می‌کنند و هیچ طرح و برنامه منطقی و جامع برای توسعه و صیانت از عفاف و حجاب در دانشگاه ندارند. نکته دیگر اینکه در رابطه با رفتار و پوشش آقایان در دانشگاه هیچ برنامه مدونی وجود ندارد و همه اقدام‌ها متوجه خانم‌ها است.

۳) برنامه‌های در دست اقدام

در مجموع مدیریت‌های فرهنگی و اجتماعی، مسئولین دفاتر نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، مدیریت حراست‌ها و تشکل‌های اسلامی دانشگاهها، برنامه‌ها و اقدام‌های زیر را در دست اجرا دارند. البته معمولاً بصورت جداگانه و یا موازی:

- ✓ برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی با عنوان حجاب و عفاف.
- ✓ وضع قوانین و مقررات برای اصلاح وضعیت پوشش در دانشگاه.
- ✓ اصالت بخشی به فرهنگ عفاف از طریق محصولات متنوع فرهنگی هنری متناسب
- ✓ پیگیری غیرمستمر اجرای طرح گسترش فرهنگ عفاف و حجاب در جلسات شورای فرهنگی دانشگاهها
- ✓ فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تهیه کتب، نشریات و تولیدات علمی، فرهنگی به منظور ترویج فرهنگ عفاف و حجاب و پاسخگویی به شبهات موجود در مورد آن.
- ✓ برگزاری نمایشگاه عکس و کتاب با موضوع عفاف و حجاب و موضوعات مرتبط.
- ✓ تشویق افراد باحجاب کامل از طریق اهداء گل و بسته‌های فرهنگی.
- ✓ برگزاری جلسات سخنرانی با حضور اساتید که البته در این جلسات معمولاً افراد باحجاب شرکت می‌کنند.
- ✓ مصاحبه با دانشجویانی که حجاب را رعایت نمی‌کنند و تشویق آنها به رعایت حجاب.
- ✓ پاسخگویی به شبهات دینی دانشجویان در خصوص حجاب و عفاف.
- ✓ شناسایی افرادی که حجاب را رعایت نمی‌کنند و مشاوره و در صورت تکرار معرفی به کمیته انضباطی
- ✓ تدوین برنامه‌هایی در جهت گسترش فرهنگ حجاب و عفاف در سطح کارکنان
- ✓ اطلاع رسانی مقررات حجاب و عفاف به کارکنان با روش‌های مختلف
- ✓ برگزاری جلسات صیانت از حریم امنیت عمومی و حقوق شهروندی و تشکیل کمیته‌های تخصصی با رویکرد حجاب و عفاف.
- ✓ روش‌های ابتکاری از قبیل ارسال پیامک به کارکنان همراه با پیام اخلاقی درباره حجاب.
- ✓ فضا سازی و تبلیغات محیطی با استفاده از روش‌های اثربخش و ابزارهای نوین تبلیغی.
- ✓ تذکر لسانی و شناسایی دانشجویان بدحجاب توسط گشتی‌های حفاظت فیزیکی و نگهبان‌های درهای ورودی.
- ✓ اطلاع رسانی به خانواده دانشجویان بی‌حجاب.

با بررسی و مطالعه وضعیت حجاب و عفاف در بین دانشجویان دانشگاه‌های مختلف کشور، ضعف‌هایی مشاهده می‌شود که بعنوان عامل کلیدی محیط داخلی دانشگاه قابل توجه می‌باشد:

- ✓ برنامه مدون کوتاه مدت و بلندمدت که با توجه به مفهوم عفاف و مفهوم حجاب تدوین شده باشد و امکان اقدام‌های متعادل را فراهم آورد در حال حاضر در مدیریت‌های فرهنگی دانشگاه وجود ندارد.
- ✓ جامع نبودن و مقطعی بودن روش‌ها باعث شده اثربخشی آن مطلوب نبوده و به نتیجه نرسد.
- ✓ بی‌توجهی همکاران به روحیات قشر دانشجو در برخورد با دانشجویان، عدم مهارت لازم در برخی مشاوران و رفتار سلیقه‌ای با دانشجویان.
- ✓ مسئول اصلی موضوع توسعه صیانت از عفاف و حجاب در دانشگاه معلوم نیست.
- ✓ روش‌های در حال اجرا معمولاً با روحیات طیف جوان دانشجو سازگاری ندارد و فاقد جنبه‌های روان شناختی و زیباشناختی است.
- ✓ واگذار کردن مسئولیت عفاف و حجاب به صداوسیما و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از سوی برخی از مسئولین دانشگاه و به دنبال آن بی‌تفاوتی و بی‌برنامگی و انفعال در برابر توسعه و صیانت از عفاف و حجاب در دانشگاه از سوی مدیران مورد اشاره.
- ✓ تأکید برخی دانشگاه‌ها به استفاده از احکام کمیته انضباطی برای کنترل عفاف و حجاب که اثرات مثبتی ندارد.
- ✓ ورود مستقیم عوامل حراست به موضوع که بدلیل زمین ماندن کار صورت می‌گیرد، اثرات مثبتی در پی نخواهد داشت. برخورد با دانشجویان باید توسط افراد متخصص انجام شود.

۴) مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی

در چارچوب نهادینه شدن فرهنگی عفاف و حجاب در جامعه، شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۱۳ دی ۱۳۸۴ قانون راهکارهای اجرای گسترش فرهنگ عفاف و حجاب را تصویب کرد که در آن به وظایف وزارت علوم، تحقیقات و فناوری نیز اشاره شده که در ادامه به بخش‌هایی از آن اشاره می‌شود:

۱ ✓ تدوین برنامه جامع فرهنگ عفاف و حجاب با توجه به ضرورت الگوسازی و بهینه سازی و به روز کردن الگوها با در نظر گرفتن تنوع فرهنگی موجود در کشور در محیط های دانشگاهی توسط پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.

۲ ✓ تأکید بر ضرورت رعایت پوشش و الگوهای اسلامی توسط کارکنان و دانشجویان و اساتید و آرایش نکردن در دانشگاه.

۳ ✓ آموزش، ساماندهی و بکارگیری نیروهای آگاه زن به منظور نظارت بر رعایت حجاب و عفاف در اجتماع همراه با روش های پسنیدیده و احترام به حریم افراد.

۴ ✓ حمایت از تشکلهای فعال دانشگاهی جهت انجام اقدامات مناسب در گسترش فرهنگ عفاف.

۵ ✓ تهیه و نشر کتب، مقالات و جزوات تخصصی در زمینه تقویت بنیه اعتقادی و دینی و توسعه فرهنگ عفاف برای والدین و دانشجویان توسط دفتر نهاد نمایندگی ولی فقیه در دانشگاهها

۶ ✓ حمایت از پایان نامه های دانشجویی مرتبط با گسترش فرهنگ عفاف و حجاب.

۷ ✓ تقدم رعایت کنندگان حجاب و عفاف در جامعه و حمایت از نخبگان با حجاب و معرفی افراد نمونه محجبه.

۸ ✓ نظارت جدی بر اجرای آئین نامه انضباطی دانشجویی در محیط دانشگاه، دانشکده ها، خوابگاهها، اردوها و همایش های دانشجویی در زمینه توسعه فرهنگ عفاف.

۹ ✓ انتشار فصلنامه علمی-پژوهشی در مورد توسعه فرهنگ عفاف و انجام تحقیقات جامع در این زمینه.

۵) کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب دانشگاهیان

بر اساس برنامه های در دست اقدام دانشگاهها و قوتها و ضعف های آن و با عنایت به مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور دستیابی به الگویی قابل اجرا در همه دانشگاهها و جلوگیری از افراط و تفریط در برخورد با موضوع عفاف و حجاب و درپیش گرفتن روش متعادل و منطقی مطابق با شرایط دانشگاه و پرهیز از موازی کاری و دوباره کاری و اقدامات سلیقه ای و سطحی و هیجانی و در چارچوب ابلاغیه وزارت کشور به تشکیل کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب دانشگاهیان در همه دانشگاهها تأکید می شود. این کمیته نقش مرکز کنترل و مدیریت تدوین و اجرای برنامه ها بر اساس روش علمی و منطقی را برعهده خواهد داشت. بر اساس این طرح پیشبرد توسعه و صیانت از عفاف و

حجاب در دانشگاهها و مراکز آموزش عالی شامل سه مرحله می باشد و کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب باید برای هر یک از این مراحل سه گانه دستورالعمل و راهکار تدوین نماید. مراحل سه گانه عبارتند از:

(الف) تدوین دستورالعمل و راهکارهای تبلیغی، ترویجی، اثباتی و اقناعی درباره عفاف و حجاب.

(ب) تدوین دستورالعمل ارائه ارشاد و تذکر به افرادی که بدحجاب و دارای پوشش نامناسب هستند.

(ج) تدوین دستورالعمل رسیدگی قانونی به عملکرد افرادی که اصرار به تکرار تخلف دارند.

برنامه و دستورالعمل هر یک از مراحل سه گانه فوق الذکر که در کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب طراحی می شود در دانشگاه و یا مرکز آموزش عالی مورد نظر لازم الاجرا می باشد. بدیهی است اولویت این کمیته درونی سازی فرهنگ عفاف و حجاب و التزام دانشگاهیان به رعایت موضوع بواسطه این درونی سازی می باشد که از طریق تدوین دستورالعمل و راهکارهای تبلیغی، ترویجی، اثباتی و اقناعی صورت می گیرد ضمن اینکه به مراحل بعدی نیز باید توجه کافی شود. لازم است گزارش عملکرد کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب هر دانشگاه یا مرکز آموزش عالی با امضاء رئیس محترم دانشگاه یا مرکز آموزش عالی مربوطه حداقل هر سه ماه یکبار به دبیرخانه کمیته مرکزی توسعه و صیانت از عفاف و حجاب دانشگاهیان مستقر در وزارت عتف ارسال شود.

اعضای کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب می تواند شامل این افراد باشد:

رئیس دانشگاه یا مرکز آموزش عالی، معاون فرهنگی و اجتماعی، معاون دانشجویی، مسئول نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری، مدیر حراست، نمایندگان تشکل های اسلامی دانشجویی که ترجیحا از خواهران باشند و مسئول مرکز مشاوره دانشجویی. این اعضا بسته به شرایط هر دانشگاه می تواند متغیر باشد و امکان حضور افراد حقیقی صاحب نظر دانشگاهی بخصوص خواهران نیز در آن وجود دارد.

جایگاه این کمیته براساس صلاحدید هیأت رئیسه دانشگاه می تواند کمیته مستقل با ریاست رئیس دانشگاه و دبیری معاون فرهنگی باشد تا با تکیه بر این جایگاه از پشتیبانی و اختیار لازم برای تصمیم گیری و پیشبرد امور برخوردار گردد.

۶) جمع بندی و نتیجه گیری

عفاف و حجاب بعنوان بخش قابل ملاحظه از سبک زندگی فاخر دانشجویی و اخلاق حرفه‌ای دانشجویی تأثیر معناداری در فراهم آوردن زمینه و شرایط توسعه علمی دارد. عفاف و حجاب که با اعتقاد و باور جامعه ایرانی عجین و هم‌نشین می‌باشد، فرصت و امکان بالارزشی در ارتقاء کیفیت کارکرد دانشگاه محسوب می‌شود. توسعه و صیانت از این مقوله فرهنگی بعنوان ارزش انسانی و تأثیرگذار بر کارکرد دانشگاه نیاز به برنامه ریزی و مدیریت و اقدام و نظارت مستمر دارد.

بر این اساس، نظر به اهمیت موضوع و بهره‌مندی از همه ظرفیت‌های موجود از یک طرف و پرهیز از غفلت و بی‌ارادگی و پرهیز از شتابزدگی و هیجان و اقدام‌های سطحی و موازی و تکراری، به نظر می‌رسد مدیریت و برنامه ریزی در این خصوص در چارچوب کمیته‌ای با اختیارات و پشتیبانی لازم تحت عنوان کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب مفید و لازم باشد.

در کمیته مذکور و در چارچوب طرحی مدون که نتیجه مطالعه و بررسی شرایط و وضعیت هر دانشگاه می‌باشد، وظایف بخش‌های مختلف معلوم و امکان نظارت و ارزیابی آن وجود خواهد داشت. اراده و همت هیأت رئیسه دانشگاه و مشارکت فعال و متعادل همه بخش‌ها به خصوص تشکل‌های دانشجویی البته در فعالیتهای اثباتی و ترویجی بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی در مسیر مدیریت توسعه و صیانت از عفاف و حجاب با دو چالش اساسی مواجه هستند که برابند ایده‌های جمع آوری شده در کمیته فوق الذکر به همراه توصیه و تأکید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در عبور از این چالش‌ها مؤثر است:

۱) یکی چگونگی ورود و مواجهه با این مقوله فرهنگی و توان بهره‌مندی از آن برای افزایش کارکرد دانشگاه و مراکز آموزش عالی

۲) دیگری تقسیم کار و چگونگی برخورد با دانشگاهیانی که در این زمینه دچار ضعف و اشکال هستند.

در رابطه با هر دو موضوع و راههای بررسی و حل و فصل آن که می‌تواند برای هر محیط با محیط دیگر تفاوت‌هایی داشته باشد، در صورت وجود اراده لازم و پرهیز از افراط و تفریط می‌توان در کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب به نتیجه رسید.

توصیه و تأکید این نوشته در رابطه با موضوع اول همانطور که گفته شد، تلاش برای درونی سازی فرهنگ عفاف و حجاب و التزام دانشگاهیان بواسطه این درونی سازی و از طریق برنامه‌های ترویجی و اثباتی و آگاه سازی می‌باشد. چالش دوم نحوه برخورد و چگونگی مواجهه با دانشگاهیانی است که در زمینه حجاب و یا عفاف دچار ضعف هستند. در این ارتباط طرح و برنامه‌هایی در دانشگاه تبریز و دانشگاه تهران (پردیس کرج) در دست اجرا می‌باشد که بعنوان تجربه موفق در این زمینه قابل مراجعه و الگو برداری است. با این توضیح که براساس شرایط و مقتضیات هر دانشگاه و مصوبه کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب نحوه برخورد می‌تواند متفاوت باشد. به هر حال رعایت ملاحظات زیر در دستیابی به اهداف این طرح مفید خواهد بود:

۷) ملاحظات

* توصیه‌های مربوط به دستورالعمل و راهکارهای تبلیغی، ترویجی، اثباتی و اقناعی درباره عفاف و حجاب:

۱. همراهی و هماهنگی و مشارکت همه بخش‌های دانشگاه و مراکز آموزش عالی در این خصوص لازم و ضروری است.
۲. طراحی و اجرای دستورالعمل و راهکارهای اثباتی، تبلیغی، ترویجی، اقناعی و توجیهی در امر حجاب بسیار مهم می‌باشد. بطوریکه بدون آن بقیه مراحل طرح تأثیر قابل قبولی نخواهد داشت. این برنامه‌ها باید براساس شرایط مخاطب و با روش‌های نو و خلاق طراحی و اجرا شود.
۳. حمایت از فعالیت‌های هنری در حوزه عفاف و حجاب در قالب:
  - برپایی و برگزاری نمایشگاه و جشنواره مد و لباس دانشگاهی جهت ارائه الگوی مناسب پوشش با در نظر گرفتن تنوع فرهنگی
  - بهره برداری از ظرفیت کانون‌های فرهنگی و هنری دانشجویی.
۴. انجام مطالعات و تحقیقات کاربردی بمنظور بهره برداری از نتایج آن در طراحی و اجرای برنامه‌ها.
۵. حمایت از پایان‌نامه‌های دانشجویی مرتبط با عفاف و حجاب
۶. تولید ادبیات علمی در حوزه عفاف و حجاب از طریق:
  - برگزاری کرسی‌های آزاد اندیشی
  - انتشار فصلنامه‌های علمی و پژوهشی
  - برگزاری نشست‌های تخصصی با مشارکت اندیشمندان، مدیران و دانشگاهیان

- برگزاری همایش ها و کنفرانس های علمی
- تالیف کتاب، مقاله، بروشور و بهره برداری از ظرفیت نشریات دانشجویی
- برگزاری کارگاههای آموزشی با موضوع سبک زندگی مبتنی بر عفاف و مهارت های ارتباطی

- بهره برداری از قابلیت های فضای مجازی
- بهره برداری از ظرفیت دفاتر مشاوره دانشجویی وابسته به معاونت دانشجویی و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری

۷. تهیه و نشر جزوه و بسته های فرهنگی جهت آگاه سازی و اطلاع رسانی در خصوص عفاف و حجاب برای دانشجویان و والدین آنها و کارکنان اداری و علمی دانشگاه با مشارکت نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری.

۸. برنامه ریزی برای اوقات فراغت دانشجویان بخصوص ساکنین خوابگاههای دانشجویی و افزایش کمی و کیفی امکانات فرهنگی و ورزشی دانشگاه.

۹. بمنظور ارزیابی برنامه های در حال اجرا و آگاهی از تاثیر گذاری و بازخورد آن بصورت دوره ای با استادان، کارکنان و دانشجویان صاحب نظر و خوش فکر و خلاق در این زمینه تبادل نظر شود.

۱۰. عوامل اجرایی برنامه های مصوب کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب بصورت دوره ای مورد توجیه و بازآموزی قرار گیرند.

* توصیه های مربوط به دستورالعمل ارائه ارشاد و تذکر به افرادی که بدحجاب و دارای پوشش نامناسب هستند:

۱. عوامل اجرایی دستورالعمل های مصوب کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب به خصوص افرادی که قرار است طرف صحبت دانشجویان باشند، باید از مهارت و صلاحیت لازم برخوردار باشند.

۲. ترجیحاً کارکنان خانم برای صحبت و تذکر و ارشاد دانشجویان دختر بکارگیری شود.

۳. سابقه تذکر و ارشاد دانشجویان در این طرح بعنوان سابقه تخلف های انضباطی و اخلاقی نباید محسوب شود مگر اینکه اصرار بر تکرار آن وجود داشته باشد.

۴. باید به مسئله حجاب در دانشگاه بعنوان موضوعی فرهنگی پرداخته شود و از ارتقای آن به سطح انتظامی، سیاسی و امنیتی خودداری شود.

۵. دانشجویان پسر و کارکنان و استادان نیز تحت پوشش برنامه‌های کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب باشند.

۶. تلاش شود دانشجویانی مورد تذکر قرار گیرند که دچار افراط و زیاده‌روی در بدحجابی و آرایش و پوشش نامناسب باشند به گونه‌ای که نزد افکار عمومی دانشجویان به این عنوان شناخته شده باشند و برخورد با این افراد مورد پذیرش اکثریت دانشجویان باشد.

۷. در مواجهه با موضوع عفاف و حجاب از سخت‌گیری بیش از حد، شعارزدگی و سطحی‌نگری و افراط‌زدگی و برخوردهای هیجانی و احساسی پرهیز شود همان طور که باید از غفلت و ساده‌انگاری و تفریط پرهیز شود.

* توصیه‌های مربوط به دستورات عمل رسیدگی قانونی به عملکرد افرادی که اصرار به تکرار تخلف دارند:

۱. بهتر است افرادی که بعد از دو یا سه مرتبه ارشاد و تذکر اصرار بر تکرار بدحجابی دارند مورد مشاوره قرار گیرند.

۲. اعضای گروه مشاوره توسط کمیته توسعه و صیانت از عفاف و حجاب تعیین می‌شوند.

۳. بهره‌برداری از ظرفیت و کمک خانواده فرد مورد مشاوره در این مرحله به شرط رعایت جوانب موضوع مفید است.

۴. در صورتی که فرد مورد مشاوره دوباره مرتکب بدحجابی و پوشش نامناسب شود لازم است با وی برخورد قانونی صورت گیرد.